

Evren

- **Evren**, araştırma sonuçların geçerli olacağı, genelleneceği büyük grup.
- **Evren birimi**, sonuçların geçerli olacağı evreni temsil edecek onun sınırlı bir parçasıdır.
- **Evren değeri** (parametre), evrenden elde edilen verilerden hesaplanan ve evreni betimlemek için kullanılan değerlere denir.
- **Sayım**, evrenin tüm birimlerine ulaşılarak bilgilerin toplanmasıdır.
- **Hedef evren**, araştırmacının ulaşmak istediği ideal seçimi; **ulaşılabilir evren**, araştırmacının ulaşabileceği, gerçekçi seçimi olan somut evrendir.

Örnekleme

- **Örnekleme**, özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan ve evrenden seçilen onun sınırlı bir parçasıdır. **Örnekleme değeri** (istatistik), örneklem-lerden elde edilen verilerden hesaplanan ve örnekleme betimlemede kullanılan değerlere denir.
- **Örnekleme**, evrenden örneklem için birim çekme işlemine denir.
- Evrenden örnekleme oluşturmada temel alınan birime **örnekleme birimi** denir. Örnekleme birimi eleman ise süreç **eleman örnekleme**, grup ise **küme (grup) örnekleme** olarak isimlendirilir.
- **Gözlem birimi**, hakkında bilgi toplanan ve evrenin en küçük parçası olarak tanımlanabilen ve araştırmanın bilgi kaynağı durumunda olan birimdir.

Örnekleme

- **Seçkisizlik**, örneklemede temel alınan birimlerin örnekleme için seçilme olasılıklarının eşit olmasıdır. Bu ilke, birimlerin örnekleme seçilme durumlarının birbirinden bağımsız olmasını da gerektirir.
- **Tek aşamalı örnekleme**, örnek için evrenden birim çekme işleminin tek aşamada tamamlanmasını; **çok aşamalı örnekleme** ise, iki ya da daha fazla aşamada tamamlanmasını gösterir.
- **Seçkisiz örnekleme yöntemleri**, evrenden örneklem için birim çekme işleminin seçkisizlik ilkesine uygun olarak yapılan örnekleme yöntemlerini tanımlar.

- **Basit seçkisiz örnekleme**, oluşturulan evren listesinden birimlerin seçkisiz olarak çekilmesi sürecini tanımlar.
- **Tabakalı örnekleme**, evrendeki alt grupların evrendeki ağırlıkları oranında örnekleme temsili edilmelerini sağlamayı amaçlayan bir örnekleme yöntemidir. Alt evrenlerden örnekleme alma işlemi basit yansız örnekleme ile gerçekleştirilir.
- **Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri**, örnekleme alınacak birimlerin seçkisizlik ilkesine bağlı olmaksızın belirlendiği yöntemlerdir.
 - **Sistemik örnekleme**, örneğe alınacak N/n işlemi ile bulunan k katsayısına kadar olan aralıktan seçilen bir başlangıç noktası örnek için birinci birimi, bundan sonra gelen her " k "'nci birimin de örnekleme seçildiği yöntemdir.
 - **Amaçlı örnekleme**, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyan bir yöntemdir.
 - **Uygun örnekleme**, zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin ulaşılabilir, kolay uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesi yöntemidir.
- **Örnekleme büyüklüğü**, nicel araştırmalarda incelenen sürekli ve süreksiz değişkenlere göre farklı formüller kullanılarak hesaplanır. Nitel araştırmalarda ise örnekleme büyüklüğünü hesaplamanın belli bir kuralı yoktur ve temelde olanaklar ile araştırmanın amacına göre kararlaştırılır.